

หลักสูตร การทอผ้าไหมพื้นบ้าน จำนวน ๓๖ ชั่วโมง

ความเป็นมา

ผ้าทอเป็นสื่อสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทาง วัฒนธรรม ผ้าทอยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แก่งจนถึงตาย และมีบทบาทสำคัญทั้งใน แง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การทอผ้าเริ่มจากการสาน มนุษย์เริ่มสานต้นหญ้าอ่อนเพื่อใช้ใส่วัสดุสิ่งของ และต่อมากลายเป็น เสื้อและตะกร้า และพัฒนามาเป็นวิธีการต่อต้านพิษเพื่อเป็นเส้นที่ยาวและทำให้เหนียว ขึ้น สามารถรับน้ำหนักได้มากขึ้น จนกระทั่งมีการคิดค้นวัสดุการทอจากพืชมาเป็นเส้นใย เช่น ไหม รู้จักวิธีการ ทออย่างง่าย มาผูกกับหินเป็นเส้นยืน และใช้เส้นพุ่งเข้าไปเวลาทอ ในอดีตเด็กผู้หญิงทุกคนจะถูก ฝึกหัดให้รู้จักการทอผ้า และเย็บปักถักร้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ จำเป็นในการดำรงชีวิต ในชุมชนภาคอีสาน ผ้าทอ ยังคงบทบาททางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากบทบาททางการค้า ยังมีการใช้ผ้าในประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการสืบทอดความคิด ความเชื่อ แบบแผนทางสังคม จากคนรุ่นเก่า สู่คนรุ่นใหม่ และพัฒนาศักยภาพ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงอยู่ของ วัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็น อาชีพและรายได้ของคนชุมชน การทอผ้าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดกันมา นอกจากคุณค่าทางศิลปะแล้วยังเป็นการแสดงถึงแบบแผน ความเป็นอยู่ใน

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระภาคทฤษฎี ควบคู่ไป กับการฝึกปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริงอย่างมีคุณภาพและมี คุณธรรม จริยธรรม

๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อประโยชน์ในการประกอบ อาชีพและ การศึกษาดูงาน

๓. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในรายวิชาเลือกของสาระการประกอบอาชีพ

๔. เป็นหลักสูตรที่เน้นการใช้ศักยภาพ ๕ ด้านในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ศักยภาพด้านทรัพยากร ภูมิอากาศ ภูมิประเทศและทำเล ที่ตั้ง ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต และด้านทรัพยากรมนุษย์

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

๑. มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง

๒. ตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมี

คุณธรรม จริยธรรม

๓. มีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ

๔. มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. มีโครงการประกอบอาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียนที่ว่างงานหรือมีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพ พัฒนาอาชีพ มีทักษะความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการทอผ้าไหมพื้นบ้าน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

มี ๒ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๕ คน

๑. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ

๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา จำนวน ๓๖ ชั่วโมง ประกอบด้วย

ภาคทฤษฎี ๙ ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ ๒๗ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑.	ช่องทางการประกอบอาชีพ การทอผ้าไหมที่บ้าน	<p>๑.๑ อธิบายความสำคัญในการประกอบอาชีพ การทอผ้าพื้นเมืองได้</p> <p>๑.๒ อธิบายความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ การทอผ้าพื้นเมืองได้แก่ การวางแผนและการบริหารจัดการ การหาแหล่งเงินทุน ความต้องการของตลาด และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ได้</p> <p>๑.๓ สามารถจัดหาแหล่งเรียนรู้ได้</p> <p>๑.๔ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้</p>	<p>๑.๑ ความสำคัญในการประกอบอาชีพ การทอผ้าไหมที่บ้าน</p> <p>๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ การทอผ้าไหมที่บ้าน</p> <p>๑.๒.๑ การวางแผนและการบริหารจัดการ</p> <p>๑.๒.๒ แหล่งเงินทุนและการจัดหาเงินทุน</p> <p>๑.๒.๓ ความต้องการของตลาด</p> <p>๑.๒.๔ ช่องทางการจัดจำหน่าย</p> <p>๑.๓ ศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๑.๓.๑ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทอผ้าไหมที่บ้าน บ้านเมืองน้อย หมู่ ๕ ตำบลสระบัว</p> <p>๑.๓.๒ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทอผ้าไหมที่บ้าน บ้านหนองแวง หมู่ ๕ ตำบลดงพลอง</p> <p>๑.๔ การตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>๑.๔.๑ ความต้องการของตลาด</p> <p>๑.๔.๒ สถานประกอบการ เครือข่าย กลุ่ม และองค์กร ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ</p>	<p>๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่อต่างๆ สถานประกอบการ สื่อของจริง ภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบอาชีพ ที่มี ความเป็นไปได้ในชุมชน</p> <p>๑.๒ วิเคราะห์อาชีพจากข้อมูลต่างๆ</p> <p>๑.๓ ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตัดสินใจเลือก</p> <p>๑.๔ ผู้เรียนตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	๒	๔

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒.	ทักษะการประกอบอาชีพ การทอผ้าไหมที่บ้าน	<p>๒.๑ อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้าไหมที่บ้านได้</p> <p>๒.๒ สามารถเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบในการทอผ้าพื้นเมืองได้</p> <p>๒.๓ สามารถอธิบายการคัดเลือกสีย้อมจากธรรมชาติ การคัดเลือกสีการสีกัดสีและข้อควรระวังใน การย้อมสีได้</p> <p>๒.๔ สามารถอธิบายและสาธิตการย้อมสีตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง</p> <p>๒.๕ สามารถอธิบายเทคนิคการทำเส้นด้าย การทอ วัสดุและอุปกรณ์ในการทอ วิธีการทอ และข้อควรระวังในการทอได้</p> <p>๒.๖ สามารถอธิบายและสาธิตการทอผ้าไหมที่บ้านได้</p> <p>๒.๗ สามารถประยุกต์รูปแบบการขายเป็นผ้าไหมแบบต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม</p>	<p>๒.๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้าไหมที่บ้าน</p> <p>๒.๒ การเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบในการทอผ้าไหมที่บ้าน</p> <p>๒.๓ การคัดเลือกสีย้อมจากธรรมชาติ</p> <p>- ความรู้พื้นฐานการให้สีของต้นไม้</p> <p>- การคัดเลือกสี</p> <p>- การสีกัดสี</p> <p>๒.๔ ความรู้พื้นฐานและเทคนิคการย้อม</p> <p>- ขั้นตอนการย้อมเย็น</p> <p>- ขั้นตอนการย้อมร้อน</p> <p>๒.๕ ความรู้พื้นฐานและเทคนิคการทำเส้นด้ายและทอ</p> <p>๒.๖ ขั้นตอนในการทอและการฝึกปฏิบัติ การทอ</p> <p>- ความรู้พื้นฐานและเทคนิคในการทอ</p> <p>- การเตรียมเครื่องด้าย</p> <p>- การเตรียมด้ายใส่เครื่อง</p> <p>- การเตรียมด้ายใส่กระสวย</p> <p>- การทอ</p> <p>๒.๗ รูปแบบการขายเป็นผ้าแบบต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม</p>	<p>๒.๑ วิทยากร/ภูมิปัญญาให้ความรู้ภาคทฤษฎีและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ</p> <p>๒.๒ จัดบันทึกผลการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงานและผลการเรียนรู้</p> <p>๒.๓ วิทยากร/ภูมิปัญญาตรวจสอบผลงาน ผลการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>๒.๔ สรุปองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาต่อยอด</p>	๓	๑๒

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓.	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน	<p>๓.๑ สามารถบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้านได้แก่ การควบคุมคุณภาพ และการลดต้นทุนการผลิตได้</p> <p>๓.๒ สามารถจัดการการตลาด ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลลูกค้า/คู่แข่งทางการตลาด การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขายและการบริการ และการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ได้</p> <p>๓.๓ สามารถจัดการความเสี่ยง ได้แก่ วิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้านและการแก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้านได้</p>	<p>๓.๑ การบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน</p> <p>๓.๑.๑ การดูแลรักษาคุณภาพของผ้าไหมพื้นบ้าน</p> <p>๓.๑.๒ การลดต้นทุนในการผลิตของผ้าไหมพื้นบ้าน</p> <p>๓.๑.๓ การเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น การแปรรูป การออกแบบการประยุกต์ใช้</p> <p>๓.๒ จัดการการตลาด</p> <p>๓.๒.๑ ทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ/คู่แข่งทางการตลาด</p> <p>๓.๒.๒ ประชาสัมพันธ์</p> <p>๓.๒.๓ ส่งเสริมการขายและการบริการ</p> <p>๓.๒.๔ การขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p> <p>๓.๓ จัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๓.๑ วิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน</p> <p>๓.๓.๒ แก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน</p>	<p>๓.๑ วิทยากร/ภูมิปัญญาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน การบริหารจัดการตลาด และการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๓ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ วิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า การลดต้นทุนในการผลิต การเพิ่มมูลค่าสินค้า การทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ/คู่แข่งทางการตลาด การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขายและการบริการ การจดบันทึกต้นทุนกำไร และศึกษาสภาวะการแข่งขันในตลาด ตลอดจนวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง</p> <p>๓.๔ นำเสนอผลการฝึกปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม</p> <p>๓.๕ วิทยากร/ภูมิปัญญาให้คำแนะนำ เสนอแนะ</p>	๒	๖

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๔.	โครงการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน	๔.๑ บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ ๔.๒ บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ ๔.๓ บอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๔.๔ อธิบายความหมายขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๔.๕ อธิบายลักษณะการเขียนที่ดีขององค์ประกอบของโครงการอาชีพที่ดีได้ ๔.๖ เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบได้เหมาะสมและถูกต้อง ๔.๗ ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพได้	๔.๑ ความสำคัญของโครงการอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน ๔.๒ ประโยชน์ของโครงการอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน ๔.๓ องค์ประกอบของโครงการอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน ๔.๔ การเขียนโครงการอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน ๔.๕ การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพการทอผ้าไหมพื้นบ้าน	๔.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่องความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการอาชีพ แล้วจัดกิจกรรมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นเพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ๔.๒ จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูลจากใบความรู้ เรื่องตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสมและถูกต้อง จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการอาชีพ ๔.๓ กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ พร้อมทั้งปรับปรุงโครงการอาชีพให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง ๔.๔ กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอาชีพ และใช้ในการดำเนินการประกอบอาชีพต่อไป	๒	๕
รวม					๙	๒๗

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้ , ใบความรู้ , สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วัสดุในการทอผ้า , การทอผ้าไหมพื้นบ้าน ฯลฯ

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น , สื่อบุคคล , วิทยากรผู้ชำนาญด้านการทอไหมผ้าพื้นบ้าน

๓. ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้

๓.๑ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมพื้นบ้าน บ้านเมืองน้อย หมู่ ๕ ตำบลสระบัว

๓.๒ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมพื้นบ้าน บ้านหนองแวง หมู่ ๕ ตำบลดงพลอง

๔. การอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้

๕. อุปกรณ์ประกอบการฝึกทักษะอาชีพ

๖. ฝึกปฏิบัติจริง

การวัดผลประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร

๒. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

๑. หลักฐานการประเมินผล

๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา

๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ

(นายชุมพร รอบแคว้น)

ครู กศน.ตำบล

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายวชิรพงศ์ วัฒนพัฒน์จามร)

หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาต่อเนื่อง

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ

(นายณัฐพงษ์ ทองหล่อ)

ผู้อำนวยการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแคนดง